

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

41. SZÁM

2022 JANUÁR-MÁRCIUS

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK: negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba

Lakó Antal

Vajó Sándor

Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

ADÓSZÁMUNK: 188044861-1-15

Tisztelt Madárbarát

Tíz teljes év áll a kiadványunk mögött, a tizenegyedik évfolyam első számát ajánljuk figyelmébe.

A 40. ünnepi szám jócskán megnövelt oldalszáma és kibővített tartalma után ismét a normál 12 oldalas kiadványunkat tekintheti át a kedves Olvasó.

A jóhoz könnyű hozzászokni – ahogy a mondás tartja. Könnyen hozzászoknánk mi is egy 36-40 oldalas magazinhoz, ám annak folyamatos megtöltése érdekes beszámolókkal igencsak embert próbáló feladat lenne.

Ahogy már utaltunk rá, hazánkban folyamatosan születnek figyelemre számot tartó tenyészeredmények, számos új, érdekes faj kerül be a hazai állományba. Ugyanakkor még mindig nem alakult ki a kultúrája annak idehaza, hogy ezekről szélesebb körben is beszámoljanak a tenyésztők.

Amellett, hogy a Siroki Alapítvánnyal kapcsolatos fontosabb történéseket megosztjuk az érdeklődőkkel kicsiny kiadványunkban, nagyon fontos célunknak tartjuk, hogy beszámoljunk a hazai díszmadártenyésztés sikereiről is.

Az elmúlt évek alatt igyekeztünk megtalálni ehhez a partnereket, mindent megtettünk annak érdekében, hogy megszólaltassuk azokat a madarászokat, akik tudásukkal segíteni tudják közös hobbinkat, és öregbíthetik a hazai díszmadártenyésztés hírnevét.

Szándékunk szerint a következő tíz évben is szeretnénk ebben közreműködni.

Alapítványunk fennmaradásához mindenképpen szükség van a személyi jövedelem adó 1 %-ának felajánlásaira is. Így kérjük azokat, aki megtehetik, és támogatnák ezzel Alapítványunkat, ne felejtkezzenek meg erről a lehetőségről.

Köszönjük!

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL

41. RÉSZ

A levélmadárfélék családja (*Chloropsidae*) Folytatás

A tojó egyedül kotlott. Érdekes Jelenség, hogy a fajok egy része, pl. az aranyhomlokú levélmadár, a fogságban megtartja ragyogó zöld színét. Más fajoknál ellentétben (pl. *Ch. soneratti*) fokozatos elkékülés tapasztalható.

Valószínűnek tartja, hogy ennek a karotin hiány az oka, no meg szerepet játszhat az ultraibolya sugárzás hiánya is. Egy állatkerti botanikus felhívta a figyelmét arra, hogy a levélmadarak táplálékát hazájukban olyan fák és cserjék gyümölcse képezi zömmel, melyek vörös színűek. Ez a megfigyelés igazolja azt a gyanút, hogy a levélmadarak szép zöld színének megtartásánál fontos szerepet játszik a karotin. Ezt a fogságban legkönnyebben az édes vöröspaprikával vagy a kantaxantin adagolásával tudjuk legkönnyebben biztosítani.

A leggyakrabban importált levélmadár faj az aranyhomlokú levélmadár (*Chloropsis aurifrons*, Goldstirnblattvogel).

Leírása: felül és alul fűzöld, a fejtető elülső része narancssárga. A kantár, a fejoldalok, a torok és a begy fekete. A torok felső része a csőrig kék. A fekete testrészeket egy keskeny narancssárga szegély veszi körül. A legkülső és legbelső evezőtollak zöldek, a többi feketésbarna. A farktollak is feketék, csupán a középsők zöldek. A szárnyhajlaton türkizkék folt díszel. Szeme barna, csőre fekete, lába ólomszürke. A tojó általában fakóbb színű. Hossza 10 cm.

Elterjedése: a Himalájától India középső részéig terjed.

A legújabb időkig az aranyhomlokú levélmadár fogságban való költéséről semminemű híradás nem volt. 1980-ban azonban a Die Gefiederte Welt-ben érdekes közlemény jelent meg: R. Bahr: Nachtzucht beim Goldstirnblattvogel, amelyben a szerző madarunk sikeres tenyésztéséről számol be. Röviden összefoglalva a eredmény a következő. VoliERMÉRET 2x2, 5x2 m.

A legnagyobb nehézség a szerző szerint abban rejlik, hogy a nemeket nehéz egymástól megkülönböztetni és rendkívül verekedős természetűek. Azt a két madarat, amit tenyésztésre beállított sokáig két tojónak tartotta. És valódi pár mivoltukról csak akkor volt végleg meggyőződve, amikor az egyik példány termékeny tojásokat rakott.

Nyílt fészket egy másfél méter magasságú ágvillaiba építették. Főleg kender- és kókuszrostot használtak. Tojás-szám kettő-három. Két éven keresztül több ízben történt tojáslerakás, a tojó buzgón ült, a fiókák ki is keltek, de különböző zavaró körülmények miatt csak a második év végén sikerült három kikelt fiókából végre egyet felnevelni. Kotlási idő:14 nap.

Ugyanez a szerző a már említett szaklap 1982. évi 5. számában újabb sikerekről számol be. 8 költés folyamán 12 fiókát neveltek madarai. A költés sikere már a tenyésztésre kiválasztott madarak összeszoktatásánál kezdődik. A hímeket külön kalickába kell tenni és a kalickát a tojó volierjében kell elhelyezni. Ha a hímeket kieresztjük, az elkezd üldözni élete párját. Használ, ha a volier gazdagon van beültetve sűrű, élő növényzettel, ahol a tojó elrejtőzhet, vagy elválasztjuk egymástól a partnereket. A második esetben az üldözés a párosodást megelőző cselekmény, ami nem olyan veszélyes, mint az első. Ha az első költés sikeres volt, a tojó, a fiókák kirepülése után azonnal egy második költéshez kezd, a csemetéket ilyenkor a hím eteti egymaga. A második költés alkalmával a hím csak az első költés fiait neveli, a második költéssel már nem törődik, ezért ezeket a tojó egymaga neveli a hím segítségével nélkül.

A fiatal hímeket könnyű megkülönböztetni a tojóktól az intenzívebb sárgászöld homlokfolt alapján. Fiatal tojó első életévében két tojást rak. Második évben az első költéskor hármat, a második alkalommal csak kettőt. A kotlási idő 14 nap, a fiatalok 16 napos korukban repülnek ki.

A fiókák táplálásához az öregek kizárólag élő rovertáplálékot vesznek igénybe. Érdekes, hogy az apró rovarféleséget nem szívesen fogadják, annak nagy része érintetlenül marad, de ha nagyobb rovart kapnak, pl. jólfejlett sáskát, tücsköt, svábbogarat, azonnal etetnek. Ezen nem is lehet csodálkozni, mert minden rowarevő madárnak feneketlen gyomra van, és a fiókák már életük első napjaiban bámulatos nagyságú falatokat tudnak lenyelni. Az öregek a költés folyamán minden zavaró körülményre reagáltak, és nagy lármát csaptak, de a költést sohasem hagyták félbe.

Madárbarátok Tájékoztatója 2. 1983

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

54. RÉSZ

A fehérkoronás apácapinty (*Lonchura nevermanni*) első hazai tenyésztése

A fehérkoronás apácapinty a *Lonchura* nemzetségbe tartozó faj, Új-Guinea középső déli részén honos. Alfaja nem ismert, a populáción belüli eltérések területenként változ(hat)nak a fej borító tollazat színét (sötétebb-világosabb) tekintve.

Közeli rokona a kisebb egyedszámú Hades apácapinty (*Lonchura stygia*), e fajjal közös az elterjedési területük, gyakran verődnek kisebb, 20-30 egyedet számláló csapatokba. A fehérkoronás apácapintyből megfigyelhetők melanisztikus egyedek, amelyeket korábban e két faj hibridjének hittek.

Állománya még stabilnak mondható. Élőhelyét a rizsföldek és a sertéstelepek terjeszkedése fenyegeti. A Hades apácapinttyel ellentétben jól alkalmazkodó faj, egyre gyakrabban megjelenik lakott területeken is. Élőhelyei jellemzően a sztyeppés, mocsaras, tőzeglápos, vizenyős területek és rizsföldek. Táplálékát különféle fű, sás, nád, vadrizs és termesztett rizs magvai alkotják. Költési időben rovarokat is fogyaszt. Fészket elsősorban nádasokba, sűrű sás közé építi, amely masszív építményként jól ellenáll a széles időjárásnak is.

A nemek megállapításához – amely a fej színe, illetve testméret alapján – történik, gyakorlott szemek szükségesek.

A fejszín eltérése populáción belül nagyon nagy, a szinte fehértől a majdnem feketéig előfordul. A faj európai fogságban tartott egyedei közepesen őszes fejűek. A tojóknál a kantár, a szem környéke és a homlok hamvas fehér, a hímeknél a fehér szín kiterjed egészen a tarkóig, amit a nyaknál szürkésbarna tollak követnek. Ahogy idősödnek, minden vedlés után egyre őszebbek lesznek. Az egész hát- és szárnyfedő gesztenyebarna. A farkfedők szalmasárgák, a középső farktollak enyhén hegyesek, mély szalmasárga színűek, sötétbarna szárral.

A torok, az alsó farkfedők és a kloáka környéke fekete, a mell és a has rozsdabarna. A csőr kékesszürke, a lábak szürkék. Testhosszuk 11-11,5 cm. A hímek többnyire robosztusabb testalkatúak, mint a tojók.

Európában viszonylag kevesen tenyésztik ezt a fajt, ezért a nemzetközi börzéken sem az általánosan megtalálható madárfajok közé tartozik, sőt igazi kuriózumnak számít.

2020 októberében egy nagy álmom teljesült, Olaszországból érkezett hozzám 2 pár fehérkoronás apácapinty. A madarak 1300 km-t utaztak, kifogástalan állapotban érkeztek hozzám. A 2 párat egy 1 m x 0,5 m x 0,5 m-es kalitkában helyeztem el. Sajnos három hét elteltével az egyik tojó minden előjel nélkül váratlanul elpusztult. A tojó a két hím közül választott párt. 2021 májusában, amikor betöltötték az 1 évet, a pár nélkül maradt hímét kivettem közülük. Elkezdtem magasabb fehérje tartalmú táplálékot, csíráztatott és félérett kalászosokat adni a madaraknak. Nyitott odút tettem fel a párnak, amit szinte azonnal birtokba vettek. A madarak 1 héten belül elkészültek a fészkekkel. Pár napra rá a kalitka alján az első, a következő napon a második tojást is törötten találtam a fészken kívül. A két tojás megsemmisülése után két darab műtojást csempésztem a fészkekbe csalitojásnak.

Ennek harmadnapra meg is lett az eredménye, mert a harmadik tojást a fészekbe tojta és ezt követte még négy darab tojás. Az öt tojáson a pár felváltva kotlott, éjjel kizárólag a tojó ült rajtuk. Nagy öröömre mind az öt tojás termékenynek bizonyult. Annak ellenére, hogy nyugodtan, szorgalmasan kotlott a pár, a tojásokat nagyon féltettem, ezért kicseréltem azokat sirálykapinty tojásokra, az övékét pedig egy megbízható sirálykapinty pár fészkébe helyeztem.

A 14. napra mind az öt fióka kibújt a tojásból. A fiókák a 11. naposan megkapták a gyűrűket (méret: 2,5mm). 23 nap elteltével elhagyták a fészket, további három hét után leválasztottam a fiatalokat a nevelő szülőktől. Egy tágas röpdébe, az özvegyen maradt hím szomszédságába kerültek. Eközben a fehérkoronás apácapintyek is sikeresen felneveltek a három sirálykapinty fiókát.

A következő költést rájuk bízam, a második fészkalj négy tojásból állt, ismét mind termékeny volt. Valószínűnek tartom, hogy az augusztusi nagy melegek miatt sajnos csak két fióka kelt ki, a másik két tojás a kelés előtt elhalt.

A madarak a D.N. 84 (+fűmag és egyéb kölesek) magkeverék mellett nagy mennyiségben fogyasztottak csíráztatott és félérett magvakat, gyári lágyeleséget, Perle Morbide-t, fagyasztott pinkit és tyúkhúrt. Szinte mindent elfogyasztottak, amit felkínáltam számukra. Mind a két fióka sikeresen felnőtt.

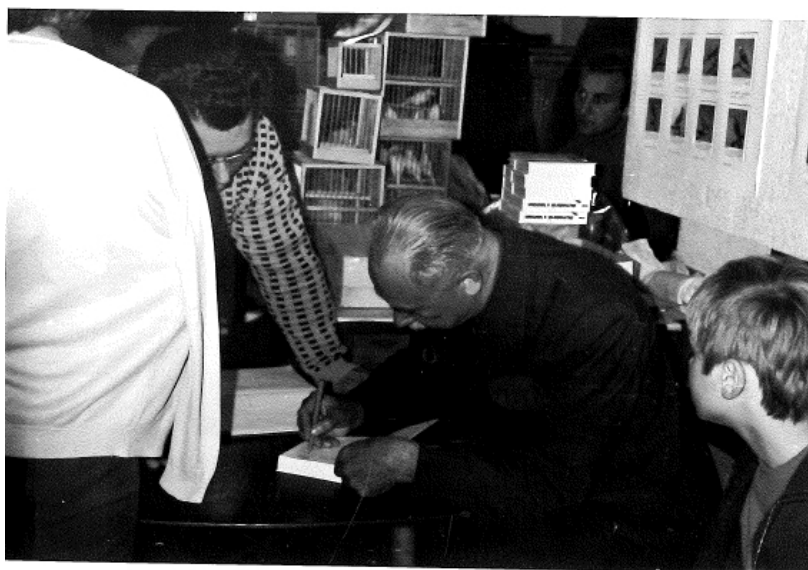
A fiatal kori tollazatuk egyszínű barna volt, hasonló a többi apáca- és nádipinty fajok fiókáihoz. A vedlés alatt a hét fiókából sajnos egyet elveszítettem. A felnőttkori tollazatukat 5-6 hónapos korukra érték el. A hat egyedből három hím és három tojó. Egy hollandiai tenyésztővel folyamatban van a csere szintén e faj idegenvérű egyedeire. A következő szezont öt párral és nagy reményekkel kezdem.

A Lonchura nemzetségbe tartozó madárfajok „megszállottjaként” arra törekszem, hogy e faj állandó lakója legyen madárházamnak, ezzel is hozzájárulva az Európában tenyésztett törékeny populáció hosszú távú fennmaradásához.

Horváth Péter

Siroki Zoltán tojásgyűjteményének és madarainak egy részével

Siroki Zoltán könyvét dedikálja

A Siroki díj (vándorserleg) eddigi tulajdonosai

**1993 Péter Géza
1994 Ballagó Emánuel
1995 Virágh Dezső
1996 Laskay Sándor
1997 Vas Sándor
1998 Tóth Sándor
2001 Lakó Antal
2002 Gere Géza
2004 Diószeghy Sándor
2005 Soós János
2006 (Dogosi Károly jelölt, elhalálozott)
2008 Makai Pál
2011 Pócsi Béla
2012 Pálinkás György
2013 Maróti Béla
2014 Paraszka János
2015 Lipták József
2016 Kerek László
2017 Kertész Dezső
2018 Gergáczy Imre
2019 Fülöp János
2021 Dr. Fekete Csaba**